

Sygn. akt VII U 2564/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Alicja Jarzyna

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2014 r. w Gdańsku

sprawy H. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 16 października 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 2564/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 października 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej H. G. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013. poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, z uwagi na nie udokumentowanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona nie złożyła nowych dowodów w sprawie, zatem w jego ocenie brak jest podstaw do ponownego ustalenia uprawnień do żądanego świadczenia. Wyjaśnione zostały nadto przyczyny braku możliwości przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków.

Odwołanie z dnia 04 listopada 2013 r. od powyższej decyzji pozwanego organu rentowego wniosła ubezpieczona H. G., wnosząc o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność pracy w warunkach szczególnych wykonywanej w okresie od dnia 01 czerwca 1972 r. do dnia 09 września 1978 r. w (...) Zakładach (...) w S. na stanowisku obuwnika montażysty oraz od dnia 26 grudnia 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. w Urzędzie Poczto-Telekomunikacyjnym na stanowisku asystentki, faktycznie zaś pracy telefonistki w centrali ręcznej.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonej pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona H. G. zd. Wierzba, urodzona dnia (...), w dniu 18 września 2013 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. pismo, w którym zażądała wznowienia postępowania w przedmiocie prawa do emerytury. Pozwany potraktował wniosek jako żądanie przyznania świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Wymagany wiek 55 lat ubezpieczona ukończyła w dniu (...) Ubezpieczona nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonej o emeryturę – tom III k. 113 akt rentowych, pismo pozwanego z dnia 17 września 2013 r. – tom III k. 112 akt rentowych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona udowodniła według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny w wymiarze 25 lat, 7 miesięcy i 18 dni, w tym 24 lata, 5 miesięcy i 21 okresów składkowych oraz 1 rok, 1 miesiąc i 27 dni okresów nieskładkowych – nie udowodniła natomiast 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 6 lat, 6 miesięcy i 3 dni.

Ustalenia powyższe pozwany organ podtrzymał w toku niniejszego postępowania odwoławczego.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonej – tom III k. 67 akt rentowych, pismo procesowe pozwanego z dnia 11 marca 2014 r. – k. 26 akt sprawy

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 16 października 2013 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonej H. G. ponownego ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach wobec braku nowych dowodów w sprawie, a w konsekwencji z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 16 października 2013 r. – tom III k. 117 akt rentowych

Nie była to pierwsza decyzja odmawiająca wnioskodawczyni prawa do świadczenia emerytalnego – uprzednio decyzją z dnia 22 listopada 2010 r. pozwany organ rentowy również odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczona, pouczona prawidłowo w tym zakresie, nie zaskarżyła powyższej decyzji i stała się ona prawomocna.

okoliczność niesporna, vide: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 22 listopada 2010 r. – tom III k. 68 akt rentowych

W dniu 18 maja 2012 r. ubezpieczona wniosła ponowny wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

Pozwany organ rentowy – informując wnioskodawczynię o prawomocności decyzji z dnia 22 listopada 2010 r. – odstąpił od realizacji wniosku wskazując, iż brak jest w jego świetle nowych dowodów i okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczeń, pouczając ubezpieczoną o przepisie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa.

okoliczność niesporna, vide: wniosek ubezpieczonej o emeryturę z dnia 18 maja 2012 r. – tom III k. 71-72 akt rentowych, pismo pozwanego z dnia 15 czerwca 2012 r. – tom III k. 100 akt rentowych

W okresie od dnia 01 czerwca 1972 r. do dnia 09 września 1978 r. ubezpieczona H. G. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) w S. na stanowiskach junaka OHP oraz obuwnika montażysty.

Ubezpieczona rozpoczęła pracę w zakładzie jako junak IX Ochotniczego Hufca Pracy od dnia 01 czerwca 1972 r. do dnia 28 lutego 1973 r. w specjalności obuwnik montażysta. W myśl zapisu punktu II.2 programu zajęć praktycznych kształcenie oraz nauka zawodu obejmowały tygodniowo 30 godzin, zatem po 6 godzin dziennie.

Po okresie zatrudnienia jako junak IX Ochotniczego Hufca Pracy ubezpieczona od dnia 01 marca 1973 r. została zatrudniona w dziale montażu zakładu pracy w ramach wstępnego stażu pracy obuwnika. Od dnia 01 czerwca 1973 r. wnioskodawczyni pracowała na stanowisku utrwalania kształtu grupy II, obuwnika montażysty.

Ubezpieczona wykonywała szereg pracy przy taśmie produkcyjnej, była przydzielona do taśmy oznaczonej numerem (...), w ramach porannej zmiany. W ramach swojej pracy ubezpieczona m.in. wklejała zapiętki między cholewkę a podeszwę buta, nanosiła klej butapren na podeszwy, dociskała podeszwy do cholewek po klejeniu przy pomocy maszyny, drasowała (matowała) cholewki. Praca w powyższym zakresie odbywała się przy taśmie produkcyjnej. Ponadto ścierała brzegi cholewek, kiedy but był naciągnięty na kopyto. Zajmowała się także utrwalaniem kształtu. Poza powyższymi obowiązkami i pracami przy taśmie produkcyjnej ubezpieczona wykonywała także inne obowiązki, zlecone jej przez mistrza, stosownie do potrzeb zakładu.

W toku pracy ubezpieczonej potrącono 25% dziennego zarobku za nieusprawiedliwioną nieobecność w pracy w dniu 20 stycznia 1975 r., jak również otrzymała upomnienie w dniu 21 kwietnia 1975 r. za niewykonanie tego dnia polecenia mistrza i odmowę przejścia do pracy na inny oddział. Została również dnia 26 czerwca 1976 r. upomniana przez pracodawcę za wywołanie awantury z kierowcą autobusu dowozu pracowników na trasie S.-Z.. Karę upomnienia ubezpieczona otrzymała również w dniu 11 grudnia 1976 r. za nagminne opuszczanie stanowiska pracy. Otrzymała ona także w dniu 29 grudnia 1977 r. naganę oraz potrącenie 25% dodatku za staż pracy za spóźnienie się do pracy o 40 minut w dniu 28 grudnia 1977 r. oraz niewykonanie poleceń mistrza

W dniu 19 lutego 1977 r. ubezpieczona wyszła za mąż za R. G. i w tym też roku urodziła dziecko. Pracownice, wykonujące co do zasady prace w warunkach szczególnych w styczności z klejem, w okresie ciąży były kierowane przez pracodawcę do lepszych prac – m.in. B. H. wykonywała w ciąży prace przy kontroli jakości.

Stosunek pracy uległ rozwiązaniu na wniosek ubezpieczonej.

dowód: świadectwo pracy z dnia 12 września 1978 r. – tom III k. 77 akt rentowych, zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych z dnia 12 grudnia 2001 r. – tom III k. 89 akt rentowych, kopie akt osobowych – tom III k. 93-98 akt rentowych, akta osobowe – osobna koperta w aktach sprawy, zeznania ubezpieczonej oraz świadków T. G. i B. H. – protokół skrócony k.38-43 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 44 akt sprawy

W okresie od dnia 26 września 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. ubezpieczona H. G. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w Obwodowym Urzędzie Poczty w S. - Urzędzie Pocztowym w Z. na stanowiskach pracownika kontraktowego: telefonistki, asystenta i starszego asystenta.

Ubezpieczona została zatrudniona w zakładzie pracy na stanowisku telefonistki na stanowisko, jakie z dniem 31 sierpnia 1978 r. zwolniła dotychczasowa pracownica D. W..

Ubezpieczona została zatrudniona na okres próbny od dnia 26 września 1978 r. do dnia 25 grudnia 1978 r. na stanowisku pracownika kontraktowego telefonistki w wymiarze 7 godzin dziennie. Następnie od dnia 26 grudnia 1978 r. wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku pracownika kontraktowego asystenta w wymiarze 8 godzin dziennie.

Praca telefonistek odbywała się w ramach 3 zmian roboczych: w godzinach 7:00-15:00, 14:00-20:00 oraz 20:00-7:00 – przy czym na pierwszej zmianie pracowały po 2 telefonistki, zaś na trzeciej (jak również w niedzielę i święta) jedna telefonistka. W rozliczeniu dobowym praca telefonistki nie mogła przekroczyć 7 godzin – co wynikało wprost z treści umów o pracę telefonistek.

W dniu 01 marca 1982 r. wnioskodawczyni zmniejszono przysługującą jej nagrodę o 20% w związku z nieusprawiedliwioną nieobecnością w pracy w dniu 16 stycznia 1981 r.

W związku z urodzeniem córki A. G. (ur. (...)) ubezpieczona: w okresie od dnia 29 października 1984 r. do dnia 03 marca 1985 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego, a następnie w okresie od dnia 03 kwietnia 1985 r. do dnia 03 października 1985 r. i korzystała z urlopu wychowawczego.

W związku z urodzeniem syna S. G. (ur. (...)) ubezpieczona w okresie od dnia 12 lipca 1988 r. do dnia 03 stycznia 1989 r. wnioskodawczyni wykorzystywała urlop wychowawczy.

W związku z przekształceniem, z dniem 01 stycznia 1992 r. ubezpieczona stała się pracownikiem Poczty Polskiej Rejonowego Urzędu Poczty G..

Stosunek pracy z ubezpieczoną rozwiązany został przez pracodawcę w związku z likwidacją ręcznej centrali telefonicznej i uruchomieniem centrali automatycznej.

dowód: świadectwo pracy z dnia 24 sierpnia 1992 r. – tom III k. 78 akt rentowych, dwa świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 22 listopada 2001 r. – tom III k. 90-91 akt rentowych, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nr 145 z dnia 08 października 2010 r. – tom III k. 99 akt rentowych, akta osobowe – osobna teczka w aktach sprawy, zeznania ubezpieczonej oraz świadków B. G. i T. S. – protokół skrócony k.38-43 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 44 akt sprawy

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach rentowych pozwanego organu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania ubezpieczonej oraz świadków T. G., B. H., B. G. i T. S. jednakże jedynie w zakresie, w jakim odzwierciedlały one i potwierdzały stan faktyczny wynikający ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji zatrudnienia wnioskodawczyni. Jednocześnie byli zatrudnieni w spornych okresach w tych samych zakładach pracy, co wnioskodawczyni, zatem mieli wiedzę co do zakresu jej zadań. Sąd nie znalazł jednocześnie podstaw do uwzględnienia ich twierdzeń w zakresie, w jakim nie wynikają one ze zgromadzonych w sprawie dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącej H. G. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonej do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawczyni nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające skarżącej prawa do wcześniejszej emerytury, jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1)legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43), dalej: rozporządzenie. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia:

- w dziale VII (W przemyśle lekkim) pod pozycją 14 wskazano prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego,
- w dziale VIII (W transporcie i łączności) pod pozycją 19 wskazano prace telefonistek central międzymiastowych i miejsowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczona w dniu 16 października 2010r. osiągnęła 55 rok życia, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, wykazała również wymagany staż 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Ubezpieczona nie pozostaje nadto w stosunku pracy – co w świetle obecnego brzmienia art. 184 ust 2 ustawy pozostaje okolicznością bez znaczenia.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony w aktach sprawy oraz dokumentacji pozwanego dotyczącej ubezpieczonej materiał dowodowy pozwala w sposób jasny, precyzyjny i nie budzący wątpliwości interpretacyjnych przyjąć za udowodnione twierdzenia pozwanego dotyczące kwestionowanych okresów pracy wnioskodawczyni H. G. pod kątem stażu pracy w warunkach szczególnych. Wynika z nich niewątpliwie, iż decyzja pozwanego odmawiająca ubezpieczonej prawa do emerytury była prawidłowa, biorąc pod uwagę konieczność spełnienia przez skarżącą na dzień 01 stycznia 1999 r. kumulatywnie m.in. warunku posiadania 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych (wynikającemu z art. 184 ust. 1 ustawy w zw. z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia), których ubezpieczona nie wykazała.

Na wstępie rozważań wskazać należy, iż mając na względzie specyfikę postępowania w sprawach ubezpieczeń społecznych oraz fakt, iż w przedmiotowej sprawie pomiędzy wnioskodawczynią a organem ubezpieczeń społecznych powstał spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych – Sąd Okręgowy uznał, że przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie winna znaleźć zasada wyrażona w art. 6 k.c., zastosowana odpowiednio w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, część ogólna. Stanisław Dmowski i Stanisław Rudnicki, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005 r., wydanie 6). Również judykatura stoi na takim stanowisku, czego wyrazem jest wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna i Administracyjna z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, w którym wyrażono pogląd, iż „Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, spoczywa on na stronie powodowej. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia excepcji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa”.

Przenosząc powyższą regułę na grunt niniejszej sprawy przyjąć należy, iż skarżąca decyzję pozwanego organu, zaprzeczając jego twierdzeniom, który na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał niekorzystnych dla ubezpieczonego ustaleń, winien był w postępowaniu przed Sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, nie ograniczając się do polemiki z tymi ustaleniami, wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z jego stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniu od decyzji.

W ocenie Sądu, bazując na zgromadzonym w sprawie i wnikliwie przeanalizowanym materiale dowodowym uznać należało, iż o ile ubezpieczona wykonywała w każdym ze spornych okresów pracę w warunkach szczególnych – to z całą pewnością nie miało to miejsca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w zakresie prac, jakie zakwalifikować można do katalogu prac w warunkach szczególnych.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, okresie od dnia 01 czerwca 1972 r. do dnia 09 września 1978 r. ubezpieczona H. G. była zatrudniona w (...) Zakładach (...) w S. na stanowiskach junaka OHP oraz obuwnika montażysty. Ubezpieczona jako junak nie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy. Z kolei pracując jako stażystka od dnia 01 marca 1973 r. wykonywała różne prace w dziale montażu – tak więc okres ten zdaniem Sądu również nie może być jej zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika z akt osobowych, od dnia 01 czerwca 1973 r. wnioskodawczyni pracowała na stanowisku utrwalania kształtu grupy II – przy czym z żadnej dokumentacji nie wynika, na czym taka praca miała by polegać, równocześnie zaś zagadnienia powyższego nie potrafili w żadnej mierze wyjaśnić Sądowi ubezpieczona ani świadkowie T. G. (wskazując, iż „może naciągała cholewki na kopyto”) i B. H. (która stwierdziła wręcz, iż nie wie, czy takie prace

wykonywane miały być na dziale montażu zakładu). W 1977 r. ubezpieczona urodziła dziecko – nie mogło zaś być wątpliwości, iż pracownice, wykonujące co do zasady prace w warunkach szczególnych w styczności z klejem, w okresie ciąży były kierowane przez pracodawcę do lepszych prac – m.in. B. H. zeznała wyraźnie, iż w ciąży wykonywała prace przy kontroli jakości. Niewątpliwie więc także ubezpieczona w okresie ciąży przesunięta była do innych prac, które nie stanowiły prac w warunkach szczególnych.

Odnosząc się do zeznań świadka T. G. (szwagierki ubezpieczonej) podkreślić należy, iż posiadała ona wiedzę jedynie szczerką co do zakresu i rodzaju prac skarżącej – jako że sama zeznała, iż pracowała na innym oddziale zakładu pracy tj. w szwalni i widziała jedynie pewien wycinek czynności podejmowanych w ramach obowiązków pracowniczych przez ubezpieczoną. W zakresie zaś zeznań B. H. dla Sądu niezrozumiałym było, iż nie potrafiła w sposób dokładny opisać prac skarżącej – mimo, że jednocześnie podkreślała, iż razem były w Ochotniczym Hufcu Pracy, a następnie pracowały przy sąsiadujących ze sobą taśmach produkcyjnych (...) i (...).

Jeśli chodzi o ustalony przez Sąd zakres obowiązków skarżącej w tymże zakładzie pracy, ubezpieczona wykonywała szereg pracy przy taśmie produkcyjnej, była przydzielona do taśmy oznaczonej numerem (...), w ramach porannej zmiany. W ramach swojej pracy ubezpieczona poza pracami przy taśmie produkcyjnej wykonywała także inne obowiązki, zlecone jej przez mistrza, stosownie do potrzeb zakładu.

Niewątpliwie przedłożone w oryginale akta osobowe pozwalają Sądowi na przyjęcie, iż H. G. była pracownikiem niezdiscyplinowanym, który wielokrotnie karany był karami porządkowymi. Zdaniem Sądu, gdyby przyjąć za wiarygodne zeznania ubezpieczonej oraz świadków z w/w okresu, iż wykonywała ona wyłącznie prace przy taśmie produkcyjnej – wówczas należało by dojść do wniosku, że choćby jedna absencja (nieusprawiedliwiona nieobecność) wnioskodawczyni w pracy spowodowała by paraliż pracy na linii produkcyjnej obuwia w zakładzie, co skutkowało by najpewniej dyscyplinarnym rozwiązaniem z nią stosunku pracy. Do takiej sytuacji nie doszło, pomimo nieusprawiedliwionych nieobecności w pracy, a także opuszczania stanowiska pracy z określeniem takiego postępowania jako nagminne – co w ocenie Sądu pozwala na przyjęcie, iż faktycznie ubezpieczona wykonywała także inne prace, nie bezpośrednio związane z klejeniem, szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem obuwia.

Reasumując w zakresie rozważań dotyczących pierwszego zakładu pracy – w ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracowała na stanowiskach obuwnika montażysty – z doprecyzowaniem w oparciu o zarządzenie nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG. Z 1987 r. nr 4 poz. 7), które w wykazie A dział VII pozycja 14 (prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego) wskazuje na prace obuwnika montażysty, formowacza, szwacza (przy ścieraniu, ścienianiu i szlifowaniu elementów wyrobów) [punkt 1], obuwnika montażysty, formowacza, szwacza (przy nanoszeniu kleju i sklejanie elementów wyrobów z użyciem klejów toksycznych) [punkt 2] oraz obuwnika montażysty, formowacza, szwacza (przy formowaniu cholewek, ćwiekowaniu i przesywaniu obuwia - dublowaniu) [punkt 4].

W drugim spornym okresie tj. od dnia 26 września 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. ubezpieczona H. G. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w Obwodowym Urzędzie Poczty w S. - Urzędzie Poczтовым w Z. na stanowiskach pracownika kontraktowego: telefonistki, asystenta i starszego asystenta.

Ubezpieczona została zatrudniona w zakładzie pracy na stanowisku telefonistki na stanowisko, jakie z dniem 31 sierpnia 1978 r. zwolniła dotychczasowa pracownica D. W. (co wynika wprost z protokołu Komisji Przyjęć do Pracy – k. 1 akt osobowych), a co świadczy o fakcie niejako zajęcia przez ubezpieczoną już istniejącego w strukturze urzędu etatu telefonistki. Ubezpieczona została zatrudniona na okres próbny od dnia 26 września 1978 r. do dnia 25 grudnia 1978 r. na stanowisku pracownika kontraktowego (pk) telefonistki w wymiarze 7 godzin dziennie. Powyższe w ocenie Sądu należy uznać za niewątpliwie jako znajdujące odzwierciedlenie tak w dokumentacji osobowej i zeznaniach świadków, jak również – wynikające z późniejszych angaży – zatrudnienie na stanowisku pracownika kontraktowego starszej telefonistki w latach 1986-1992.

Odmienne jednakże należy ocenić zdaniem Sądu okres następujący pomiędzy dniem 26 grudnia 1978 r. a dniem 03 października 1985 r., kiedy wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku pracownika kontraktowego asystenta w wymiarze 8 godzin dziennie, następnie zaś starszego asystenta. W taki sposób określone stanowiska jednoznacznie wynikają z angaży znajdujących się w aktach osobowych.

W tym miejscu godzi się wskazać przepisy szczególne, regulujące w sposób wyczerpujący materię w zakresie czasu pracy pracowników obsługujących ruch telekomunikacyjny. Zagadnienie powyższe regulowało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie praw i obowiązków pracowników państwowego przedsiębiorstwa "Polska Poczta, Telegraf i Telefon" (Dz. U. z 1974 nr .51 poz. 329), dalej: rozporządzenie z 1974 r., obowiązujące od dnia 01 stycznia 1975 r. do dnia 15 grudnia 1986 r., oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie praw i obowiązków pracowników państwowego przedsiębiorstwa "Polska Poczta, Telegraf i Telefon" (Dz. U. z 1986 r. nr 43 poz. 209), dalej: rozporządzenie z 1986 r., obowiązujące od dnia 16 grudnia 1986 r. do dnia 29 września 1999 r.

Zgodnie z § 32 ust. 1 rozporządzenia z 1974 r. czas pracy pracowników zatrudnionych:

1. w jednostkach PPTT podległych bezpośrednio Ministrowi Łączności,
 2. na stanowiskach kierowniczych i samodzielnych w jednostkach podległych bezpośrednio dyrektorom okręgów poczty i telekomunikacji oraz w komórkach funkcjonalnych tych jednostek,
 3. w laboratoriach poczty i telekomunikacji,
 4. na specjalistycznych stanowiskach, jak też w służbach eksploatacji pocztowej i technicznej oraz
 5. w ruchu telekomunikacyjnym
- wynosi 7 godzin na dobę i 42 godziny na tydzień.

W myśl zaś § 33 czas pracy pracowników zatrudnionych przy pracach szczególnie uciążliwych lub w warunkach szkodliwych dla zdrowia wynosi:

1. dla pracowników służb kablowych - 7 godzin na dobę i 41 godzin na tydzień,
2. dla pracowników zatrudnionych w specjalnych obiektach telekomunikacyjnych i pomieszczeniach zagłębionych - 6 godzin na dobę i 36 godzin na tydzień.

Podobnie materię tę reguluje § 34 ust. 1 rozporządzenia z 1986 r., zgodnie z którym czas pracy pracowników:

1. bezpośredniej obsługi ruchu telekomunikacyjnego,
2. bezpośredniej obsługi ruchu radiokomunikacji stałej lądowej i morskiej,
3. wykonujących pracę w obiektach radiokomunikacyjnych w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia wynosi:
 - a. 42 godziny w 6-dniowym tygodniu pracy,
 - b. 35 godzin w 5-dniowym tygodniu pracy.

co de facto także oznacza po 7 godzin dziennie.

Przenosząc powyższe regulacje na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż w ocenie Sądu całkowicie niewiarygodne są zeznania świadków B. G. i T. S. odnośnie tego, jako by ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – wbrew

treści cytowanych dokumentów – wykonywała w warunkach szczególnych prace telefonistki central telefonicznych nieautomatycznych.

Jak bowiem wskazano wyżej, brak jest jakichkolwiek wątpliwości co do tego, iż faktycznie prace telefonistki w warunkach szczególnych ubezpieczona wykonywała w- zaliczonym przez pozwany organ (tom III k. 67-68 akt rentowych) okresie od dnia 26 września 1978 r. do dnia 25 grudnia 1978 r., kiedy takie stanowisko widniało w treści umowy, i – co najważniejsze – umowa wskazywała także, zgodnie z cytowanymi przepisami rozporządzeń z 1974 r. i 1986 r., na 7-godzinny czas pracy. Odmienne natomiast w okresie od dnia 26 grudnia 1978 r. do dnia 03 października 1985 r., bowiem umowa o pracę z dnia 15 grudnia 1978 r. (k. 3 akt osobowych) wskazuje po pierwsze na stanowisko pracy pracownika kontraktowego asystenta (z angaży wynika, iż następnie awansowała ona w 1983 r. na stanowisko starszego asystenta), po drugie wymiar dobowy czasu określa na poziomie 8 godzin dziennie. Oznacza to jednoznacznie, w świetle cytowanych wyżej przepisów rozporządzeń, przekroczenie dopuszczalnego dobowego wymiaru pracy telefonistki w warunkach szczególnych – i świadczy w ocenie Sądu o tym, iż ubezpieczona w tymże okresie prac telefonistki w warunkach szczególnych nie wykonywała.

Zdaniem Sądu brak jest bowiem jakiegokolwiek logicznego wyjaśnienia, mając także na uwadze zasady doświadczenia życiowego, z jakiego powodu pracodawca, mając zapotrzebowanie na telefonistkę, zawiera z ubezpieczoną (zatrudnioną w sposób ciągły uprzednio właśnie na stanowisku telefonistki) na stanowisko asystentki, wskazując ponadto dobowy wymiar czasu pracy na poziomie 8 godzin, zatem o 1 godzinę przekraczający czas pracy w warunkach szczególnych telefonistki. Co więcej – sam świadek S. (ówczesny naczelnik i przełożony ubezpieczonej), jak również świadek G. potwierdzali, iż praca telefonistek nie mogła przekroczyć 7 godzin na dobę.

Okoliczności powyższych w ocenie Sądu nie wyjaśniły zeznania świadków B. G. i T. S., jak wskazano, uznanych za niewiarygodne. Skoro bowiem na początku H. G. zatrudniona była na okres próbny na stanowisku telefonistki – zatem pracodawca takowym etatem musiał dysponować (z cytowanego wyżej protokołu wynika, iż zastąpiła ona pracownicę, która odeszła z pracy – zajmując jej stanowisko); co więcej, okoliczność także w okresie od 1986 r. potwierdzały także późniejsze angaże skarżącej na stanowisku pracownika kontraktowego starszej telefonistki. Rozbieżne w tym zakresie były zeznania świadka S. – w spornym okresie naczelnika Urzędu Pocztowego w Z. – który w jednym momencie zeznawał, iż dysponował 4-5 etatami telefonistek z możliwością zatrudniania dodatkowych osób na zastępstwo, aby nieco dalej wskazał całkiem odmiennie, iż przełożeni pilnowali reżimów zatrudnienia, co zdaje się sugerować, iż nie miał on w tym zakresie żadnej możliwości manewru. Jak wynika zaś z zeznań świadka G. – również telefonistki (co wynika z okazanego na rozprawie świadectwa pracy – k. 41 akt sprawy) – nie sposób było przyjąć, aby na formalnie odmienne stanowiska angażowano pracownice po powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym, bowiem także ten świadek zeznał, iż korzystała z takich pracowniczych uprawnień związanych z macierzyństwem, a mimo to jednoznacznie i w sposób stały jej stanowisko pracy określano konsekwentnie jako telefonistki.

Jedynie na marginesie Sąd wskazuje, iż nie dał wiary zeznaniom świadka S. co do tego, iż pracownice w ciąży nie były kierowane w zakładzie do pracy w ramach nocnej zmiany – jako że zaprzeczyła temu, zeznając odmiennie, świadek G.. Z kolei zeznania świadka G. nie polegają na prawdzie także w zakresie jej twierdzeń o tym, że w okresie pracy w spornym zakładzie ubezpieczona urodziła córkę P. – bowiem z dokumentów (wniosków o urlopy wychowawcze) wynika, iż urodziła ona 2 dzieci: córkę A. (ur. (...)) oraz syna S. (ur. (...)). Powyższe zaś pozwala Sądowi przyjąć, iż świadek ten – wbrew własnym twierdzeniom – nie pamięta w sposób precyzyjny opisywanych przez siebie okoliczności, co pozwala przyjąć, iż takowe zeznania nie mogą zostać uznane za wiarygodne.

Reasumując w zakresie rozważań dotyczących drugiego zakładu pracy – w ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przyjęcia, iż ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace telefonistek central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych.

W tym miejscu godzi się wskazać, iż całokształt przeprowadzonego postępowania dowodowego prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż ubezpieczona H. G. w żaden sposób nie zdołała udowodnić jakiegokolwiek okresu pracy w warunkach szczególnych – poza okresami już zaliczonymi jej na mocy decyzji pozwanego organu z dnia 22 listopada

2010 r. (tom III k. 67-68 akt rentowych) – tj. od dnia 26 września do dnia 25 grudnia 1978 r., od dnia 04 października 1985 r. do dnia 11 lipca 1988 r. oraz od dnia 01 marca 1989 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r. Ponadto, formułując swoje odwołanie, wносиła ona ponownie o zaliczenie jej także w/w już uwzględnionych okresów, żądając zaliczenia całościowo okresów od dnia 01 czerwca 1972 r. do dnia 09 września 1978 r. oraz od dnia 26 grudnia 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1992 r.

Za właściwe w tym miejscu Sąd Okręgowy uznał przywołanie ugruntowanego poglądu orzecznictwa, zgodnie z którym przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, co wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Zbiór Urzędowy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych 2006/13-14/218).

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Maria Ołtarzewska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)